

joče se v lahkih valčkih, zlato solnce in krasna mesta in visoke goré. Radosti jej je bilo srce. A veter je jel zapihávati nad morjem in šumél je po drevji, rastočem kraj vode. „Ne veselí se preveč!“ šopotal je. Nu zlatíca ní ga slúšala, v eno mér se je radovala. Kar zabobní vihar. Vrhovi dreves se pripognejo, veje zastóčejo, morje se vznemíri, valovi se vzbúrkajo, vzvišavajo se in znižavajo. Vihar tuli, nebó se potemní, strašna plóha se vlije. Po ladijah frfotajo vesla, jadra pókajo, mornarji vzdihujejo in prosé Bogá rešitve. Razburjeni element hoče pokončati vse, kar se giblje in živi po morji. Zlatíco so valovi zagnali daleč na morje. Zdaj jej srce trepeče gróze in strahú; poginjajoča misli na svoj dom, na ozek jarek mej pogorjem.

Nebó se zjasní, morje se umíri, veter potíhne. Na ladíjinem krovu leží zlatíca in pojéma. Kapitán hodi po vrhu ladije in se s temnim očesom ozíra na okoli. Zagleda zlatíco, pobere jo in pritisne na ustna. „Bodí mi zdrava, zala cvetíca! Ob pogorskem potoci si najbrž živela, rasla mirno in veselo. Narasla je voda in te odnesla. Bodí mi zdrava, vesel sem te in žalosten. Spominjam se svoje domovine, kjer sem veselo preživel mlada leta. Da me ní hrepenenje po sreči in bogastvu gnalo v ptujino, lahko bi zdaj živel tam v krogu svojih domačih in moje truplo bi počívalo na domačem pokopališči. Oj zadovoljnosti prava sreča! zakaj sem te zapustil, v zavičaji si ti za mene domá. Tebe cvetíca, prinesla je voda, a mene so prinesle slepe željí na prostrano morje. In bolje bi bilo za obá, ako bi zdaj bívata v tihotnem domačem pristanišči. Takó je govoril mož in iz mračnega očesa se mu je utrníla solza in kaníla na nesrečno zlatíco. A ta se je zganíla in — brez življenja je obtíčala v pomorščakovih rokáh.

Jos. Gradčan.

Potres v Zagrebu.

Bilo je dné 9. novembra pretečenega leta, da je Zagreb, glavno mesto nam sosednje dežele Hrvatske, zadela grozovita nesreča. Ob pólu 8. uri zjutraj se je zemlja potresla takó silno, da je bil ves Zagreb v jednej sekundi v tacem prahú, da drug družega na ulici skoraj videl ní. Ako bi bil potres samo jedno sekundo še dalje trajal, bilo bi prelepo mesto Zagreb dandanes v razvalinah in na tisoče ljudi bi bilo pokopanih pod razvalinami. Koliko strahú so prebili ubogi Zagrebčani, tega popisati ni mogoče. A da bodete saj nekoliko pojma imeli o zagrebškem potresu, o katerem se je že mnogo pisalo in govorilo in ker vam sem tudi v 1. „Vrtčevem“ številu obljubil, da vam obširneje povem o tej grozovitej nesreči, naj vam torej priobčím list, ki ga sem prejel od svojega brata, ki mi živi v Zagrebu. List se glási ovako:

„Predragi brate!

Vrtorek dné 9. novembra zjutraj o pólu osmih mislil sem si, da ti nikoli več ne bodem pisal v svojem življenji. Vse, karkoli sem do sih dob čítal o mestih Lizboni, Pompejih in Herkulanu, mislil sem, da je pri teh popisih tudi mnogo domišljije (fantazije); ali omenjenega dné sem se prepričal, da ni tu

prav nič fantazije, ter se grôza, katera pri tacih nesrečah nastane, niti popisati ne more.

Bil je ravno čas, da bi bili šli otroci v šolo, ali sreča, da še niso bili na ulici, kar najedenkrat izpod zemlje takó strašno zagrmi, da bi bili skoraj vsi omedleli; téma je nastala po vsem Zagrebu, hiše so se majale, a po sobah so padale omare, mize, stoli, ure, podobe — vse, kar je kdo imel premakljivega po hiši padlo mu je na tla. Zunaj je strašno bobnelo in žvižgalo, zidovje je pokalo, opeke so letele s streh in dimniki so se podirali. Vsa ta grôza je trajala do 30 sekund. Pri meni se, hvala Bogu, ni nobena nesreča zgodila, jaz namreč stanujem v prizémnem stanovanji. Jedino, kar se je v mojej sobi zgodilo, je to, da se je omara za knjige odprla, in knjige so popadale iz nje, a na pisateljski mizi so se nekatere stvari prebrnile. Vsa soba in vsa hiša se je pa tako zavrtela, da sem bil kar omamljen, ter sem na pol oblečen (ravno sem se umival) skočil ven na dvorišče, kjer je bilo še mnogo strašnejših prizorov. Vsa hiša se je nekolikokrat na nas nagnila, mislil sem si, da nas bode vsak čas zasula. Otroci so se me držali in vpili: „Oče, oh oče, pomagaj!“ — Dragi brate! niti najmanje ne pretirujem, ako pravim, da je bilo to jutro prav natanko podobno sodnjemu dnevu. Zrak temán in strašán; vse se je okolo nas vrtelo; otroci, starši, možjé in žene so si lasé pulili in vpili, da je bilo grôza in strah. Vse ulice so bile na debelo zasute z opekami in ruševino od razpadlih dimnikov; ljudjé so bežali na vse strani — a jaz, nu kam li naj jaz bežim! Mislil sem si: „Pred Taboj Vsemogočni naj bežim! ? Kam li? Vsaj si vendar povesod s svojo vsemogočno roko, in ako je tvoja sveta volja, da nas pokončaš, nu potlej stori to hitro z nami; samo to te prosim, da odvrneš od nas ta grozoviti strah!“ — Takó sem si mislil, predragi brate, ter sem se popolnem vdal v voljo božjo.

A kaj bi ti dalje pripovedoval o tem grozovitem jutru, ki se popisati ne dá; pridi semkaj ter gledaj in se čudi! Prekrasne cerkve sv. Stepana ni več, isto tako cerkve sv. Katarine in drugih. Šole so zaprte, cerkve zaprte, vse zabave so nehale, ljudjé stanujejo zunaj na Zrinjskem in Jelačičevem trgu v šotorih — vse se popravlja in predeluje. Koliko škode je napravil potres v Zagrebu, to se zdaj še preračunati ne more.

Včeraj (13. novembra) je bila slovesna sv. maša na Jelačičevem trgu — služil jo je sam kardinal. Vsi smo se jokali, vse je bilo do solz ganeno, ko se je kardinal vzdignil na stol in zbranemu ljudstvu podelil sv. apostolski blagoslov. Vse je padlo na koleni in prosilo Bogá, da bi očuval Zagreb kake nadaljne, znabiti še večje nesreče. Po maši se je pokazalo prvič v 5. dneh solnce. Bog daj, da bi se nam nikoli več ne skrilo!

Toliko za danes. V naglici te prisrčno pozdravlja tvoj brat

Ljudevit.“

Iz tega lista otroci lahko razvidite, koliko strahú so prebili ubogi Zagrebčani dné 9. novembra 1880. leta, kateri dan jim ostane ves čas njihovega življenja v živem spominu. — A ti preljuba mladina, moli rada Bogá, uči se pridno, bodi bogoljubna, poštena in pobožna ter vedno pripravljena, da moreš položiti Bogú račun o svojih delih in o svojem življenji, kajti vedno smo v rokah božjih, danes zdravi in veseli, a jutri znabiti že na ónem svetu.

I. Tomšič.